herpy

SLANGER

Gray-banded Kingsnake

Lampropeltis alterna

Lampropeltis alterna er en slank kongeslange fra Chihuahuaørkenen i det sørvestlige USA og det nordlige Mexico, kjent for sin sølvgrå grunnfarge med oransje, røde og svarte tverrbånd. Den blir 70-120 cm, er rolig og stelles i et tørt terrarium med fjellaktige skjul. Den spiser hovedsakelig øgler i naturen, men tar som regel mus i fangenskap, og den kan bli over 25 år.

Familie: Colubridae Tidligere navn: *Ophibolus alternus; Lampropeltis blairi; Lampropeltis mexicana alterna*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**70-120 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**15-30 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Ørken og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Nybegynner**

STELL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-28 °C**
Varmeplass	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Vinterhvile	**13-16 °C** 8-12 uker
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**3-13 egg**
Inkubasjon	**55-70 dager** ved 26-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lampropeltis alterna er en middels stor, slank kongeslange med glatte, blanke skjell, et forholdsvis bredt hode som tydelig skiller seg fra halsen, og store, fremtredende øyne med rund pupill og sølvgrå iris. Farger og tegning varierer mer enn hos de fleste slanger. Grunnfargen er sølvgrå til lysegrå, og over den ligger tverrbånd i hvitt, svart og oransje eller rødt. Hos dyr av den brede typen er de oransje båndene brede, hos andre er de smale, og noen dyr mangler det oransje helt. De to hovedtypene ble tidligere regnet som underarter, men er i dag samlet i én art.

Voksne dyr er 70-120 cm, de fleste omtrent 90 cm, og det lengste kjente dyret målte omtrent 145 cm. Nyklekte unger er omtrent 25 cm. Artsnavnet *alterna* er latin for "vekslende" og henviser til tegningen, der bånd og brede mellomrom veksler.

Arten holdes og oppdrettes mye og finnes i mange lokalitetsformer, for eksempel fra Langtry, Christmas Mountains, Hueco Mountains og River Road. Linjene holdes ofte rene, slik at bare dyr fra samme lokalitet pares med hverandre. Det finnes også avlsformer. Veiledningen her handler om arten selv, ikke om fargegenetikk. *L. alterna* kan krysses med nærstående arter som *L. leonis*, og slike kryssinger bør unngås.

Dyret er rolig og sjelden bitsk og venner seg lett til håndtering. Det er en nattlig og tilbakeholden slange som tilbringer mye av tiden i skjul.

Utbredelse og leveområde

Lampropeltis alterna lever i Chihuahuaørkenen og de tilstøtende fjellene: i Trans-Pecos-området i det vestlige Texas, i det sørlige New Mexico og i det nordlige Mexico, der den finnes i Coahuila, Nuevo León og Durango. Egnede leveområder finnes også i Chihuahua, men arten er ikke sikkert påvist der. De fleste kjente funn er fra Texas, selv om størstedelen av utbredelsen trolig ligger i Mexico. Arten lever fra omtrent 400 m til 2.300 m over havet, og typelokaliteten er Davis Mountains i det vestlige Texas.

Slangen ses sjelden fordi den er nattlig og lever skjult i svært utilgjengelig terreng, og de fleste funn gjøres på veier om natten.

> **Naturlig utbredelse:** USA og Mexico.

LEVEOMRÅDE

L. alterna lever i fjellrikt, tørt terreng med klipper, bratte skråninger og ørkenkratt. Underlaget er oftest kalkstein eller vulkansk stein, og slangen oppholder seg i sprekker, under steiner og i fjellskrenter. I Mexico lever den også i tett, tørt kratt og høyt oppe i furu-eikeskog i Sierra Madre Occidental. Klimaet er varmt og tørt med store forskjeller mellom dag og natt og en kjølig vinter. Regnet faller hovedsakelig i monsuntiden om sommeren.

Dyret er nattlig og skjult, og store deler av utbredelsen er nesten uten veier, så det ses sjelden. Føden består hovedsakelig av øgler, og den tar også små gnagere, frosker og egg fra bakkehekkende fugler, øgler og slanger. Arten tåler giften fra klapperslanger.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr trenger et terrarium på minst 90 × 45 × 45 cm (lengde × bredde × høyde). Arten er forholdsvis liten og kan bo i et mindre terrarium enn de store kongeslangene, men er aktiv om natten og utnytter plassen hvis den får den. Unger kan bo i et lite terrarium eller en ventilert boks, men må flyttes når de ikke lenger kan strekke seg ut.

Lokket skal være rømningssikkert og kunne låses. Alle slanger finner enhver åpning, og en ung slange kan slippe ut gjennom et overraskende smalt hull. Terrarier med frontåpning og lås eller et lokk med klemmer er det sikre valget.

Bunnen kan være en tørr blanding av sand og jord, aspespon, papir eller papirhåndklær. Til et naturlig oppsett brukes 40 % ren matjord, 40 % kokosfiber og 20 % lekesand i et lag på 5-8 cm. Unngå sedertre og furu samt støvende bunn. Fjern avføring med en gang, og skift bunnen helt hver 2.-3. måned.

Innred med minst to skjul, ett i den varme og ett i den kalde enden, så små at slangen ligger tett i dem når den er sammenrullet. Steiner, kork og grener gir klatremuligheter og et fjellaktig miljø. Et tredje skjul med fuktig sphagnum eller fuktig kjøkkenpapir i en plastboks med hull i siden hjelper ved hudskifte. Dyret er tilbakeholdent og viser seg mer jo flere skjulesteder det har. Dyrene skal holdes hver for seg.

TEMPERATUR

Terrariet skal ha en tydelig temperaturgradient, slik at dyret selv kan velge sted. Under varmekilden skal overflaten være 29-32 °C, og i den kalde enden 20-24 °C. Luften i terrariet er 20-28 °C om dagen. Oppvarming skjer best med en halogenlampe eller en varmematte under den ene enden, alltid styrt av en termostat, slik at bunnen ikke blir for varm. Varmen kan slås av om natten, og temperaturen kan gjerne falle til 18-22 °C. Varmesteiner må ikke brukes.

Dyrene tåler ganske store svingninger. Ligger dyret hele tiden på varmeplassen, eller unngår det den helt, må temperaturene justeres.

Vinterdvale er gunstig for helse og avl og fremmer ofte spiselysten hos dyr som spiser dårlig. Dyrene fôres ikke de siste 14 dagene før nedkjølingen, slik at tarmen er tom. Deretter slås varmen av, og temperaturen faller til 13-16 °C i 8-12 uker. Det skal alltid være friskt vann, og dyret kontrolleres hver uke.

Les mer: Varme og temperatur Les mer: Vinterdvale og årstider

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten kommer fra et tørt område og skal ha lav til moderat luftfuktighet på 30-50 %. Høyere verdier over lengre tid gir hudproblemer og luftveisinfeksjoner. Terrariet skal ventileres godt, og bunnen skal være tørr.

En skål med friskt vann skal alltid stå fremme, men den skal ikke være så stor at den hever luftfuktigheten. Skift vannet hver uke, og rengjør skålen.

Når øynene blir blålige før hudskiftet, settes et fuktig skjul frem: en plastboks med hull og fuktig sphagnum eller papir. Dyret bruker det av seg selv og skifter hud i ett stykke.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er nattlig og skjult og får i naturen bare lite sollys. UVB er ikke nødvendig, men anbefales av hensyn til velferden. Bruk et T5 HO-rør på 5-6 % UVB over den ene siden av terrariet, slik at det er en UV-indeks på 1-2 på solplassen og gode skjulesteder utenfor lyset (Ferguson-sone 2). Rørene skiftes hver 12. måned.

Lyset er tent omtrent 12 timer, og dagslengden følger årstiden. Det må ikke være lys om natten.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

I naturen er øgler hovedføden, men i fangenskap spiser dyrene som regel opptinte, frosne mus, som er den sikreste kosten. Tilby ikke levende gnagere, for de kan bite og skade slangen. Bruk myke fôrtenger, og velg byttedyr som høyst er 1,5 ganger så tykke som slangen på det bredeste stedet.

Unger tar noen ganger bare øgler i starten. Hvis en nyklekt unge ikke vil spise, kan en frossen, opptint nyfødt mus gnis mot en øgle, for eksempel en anolis eller en husgekko, slik at lukten lokker den. Det hjelper også å kjøle ned dyret til 10-16 °C i en måned og deretter varme det langsomt opp igjen. Dyr som har fått øgler, skifter som regel til mus etter noen få måltider.

Fôringshyppighet: - Nyklekte: hver 5.-7. dag med nyfødte mus. - Unge: hver 7.-10. dag. - Voksne: hver 10.-14. dag med en liten voksen mus.

Variasjon i kosten gjør dyret mindre kresent: en gang iblant kan vaktelegg, unge vaktler eller små øgler brukes. Gi ikke fôr under vinterdvalen. Ikke håndter dyret de første to døgnene etter et måltid, slik at det ikke gulper opp maten. Hele byttedyr dekker behovet, så tilskudd er ikke nødvendig.

ATFERD OG HÅNDTERING

L. alterna er rolig og tolerant og passer godt som første slange. Gi et nytt dyr omtrent to uker i fred, og start håndtering når det spiser regelmessig. Hold øktene korte, støtt kroppen med begge hender, og la slangen krype fritt mellom hendene uten å holde den for hardt. Hvis den holdes for stramt, kan den avgi illeluktende sekret eller nappe.

Et dyr med sterk fôratferd kan forveksle en hånd med mat. Berør derfor dyret lett med et redskap før hånden stikkes inn i terrariet, slik at det vet at det ikke er fôringstid. Dyret er nattlig og viser seg mest om kvelden.

Arten spiser andre slanger, og dyrene skal derfor holdes hver for seg. Det er ingen fordel for dyret å ha selskap, og hold aldri to sammen utenom paring.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene har en lengre, bredere halerot med plass til hemipenisene, og kjønnet bestemmes sikrest med en sonde, som bare en erfaren person bør bruke. Størrelse og kondisjon betyr mer enn alderen, og dyrene skal være i god kondisjon før de settes i avl. Alderen for kjønnsmodenhet er ikke dokumentert for arten.

PARRING

Paringen følger vinterdvalen. Etter nedkjølingen i vintermånedene varmes dyrene langsomt opp og fôres igjen, og paringen skjer om våren når hunnen har skiftet hud. Sett alltid hannen inn til hunnen under oppsyn, og skill dem igjen etter paringen. Gjenta introduksjonen med noen dagers mellomrom til hunnen er paret. Hanner kjemper og skal ikke holdes sammen. Fôr bare når dyrene er adskilt.

Vinterdvalen før avl varer 8-12 uker ved 13-16 °C.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger eggene i forsommeren. Et kull er 3-13 egg, og de fleste hunner legger ett kull i året. Gi henne en eggleggingsboks med fuktig vermikulitt eller sphagnum, og gi henne rikelig med fôr etter leggingen, slik at hun kan komme seg. Hunnen passer ikke eggene.

INKUBASJON

Ta eggene forsiktig ut, og ikke snu dem. Legg dem på fuktig vermikulitt i en lukket beholder med et par små luftehull, og ikke grav dem ned. Vermikulitten skal være fuktig, men ikke så våt at det kan vrides vann ut av den. Temperaturen er 26-29 °C, og eggene klekkes etter omtrent 9 uker (55-70 dager). Ved lavere temperatur tar det lengre tid. Ungene blir i egget en dag eller to mens de tar opp plommesekken. Ikke hjelp til med klekkingen. Inkubasjonstemperaturen er den samme som for andre kongeslanger.

OPPDRETT AV UNGER

Nyklekte unger er omtrent 25 cm og spiser først etter det første hudskiftet. Sett hver unge for seg i et lite terrarium eller en ventilert boks med skjul, vann og en varmekilde, for de spiser hverandre og må aldri holdes sammen. Etter første hudskifte tilbys en nyfødt mus. Noen unger spiser bare øgler i starten, og da kan det hjelpe å gni musen med en øgle for å få lukten over. Vokser de, økes byttets størrelse og hyppigheten gradvis. Nekter de å spise, sjekk temperaturene og prøv igjen etter en uke. En kort nedkjøling kan hjelpe dårlige spisere.

Helse og vanlige feil

De fleste problemer skyldes feil i oppsettet. De typiske er:

- Fedme ved for store eller for hyppige måltider.
- Hudskifteproblemer ved for tørr luft: gi et fuktig skjul når øynene blir blålige.
- Forbrenninger fra varmesteiner og uskjermede varmepærer.
- Luftveisinfeksjon ved kald og fuktig luft: dyret puster med åpen munn eller har snørr.
- Ufordøyd fôr under nedkjøling hvis dyret ikke har fastet før vinterdvalen.
- Midd og innvendige parasitter, særlig hos viltfangede dyr. Bruk oppdrettede dyr, og sett nye dyr i karantene.
- Bitt fra levende byttedyr. Bruk opptinte dyr.

Et friskt dyr har klare øyne, en fyldig kropp og spiser regelmessig. Vei dyret hver uke, for et plutselig vekttap er ofte det første tegnet på sykdom. Krypdyr skjuler sykdom, så oppsøk en veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret ikke spiser, går ned i vekt, puster med åpen munn eller virker sløvt.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.